

Durđica Ivanišević
(1951)
Split

POT I ZVIZDE MOJE ZEMJE

TRSU

Bija si mǎli
kad san te ostavila u kršu
svija si se na svakon
buri i jugu
sīčas li se kad sǎn te milovala
kǎ dite i bojala se za te
odnile su me godine
oleandri ocvitali
moj trs se ošušija
a jǎ nisan došla
govōru mi da još
masline obnoć plaću
i škripju kočete
da se katrige iz Trešta
pune prašine
a jǎ se ne vraćan

JUBAV

Od zemjē nī
jer bi je dotūkli motikon

ni od neba nĩ' jer bi daždila
od tila nĩ' jer bi u greb išla,
jubav od sunca je
pečē, a ne sprži
i teplĩ i daždĩ

PLAČ ZA DITINSTVON

Poslin godin
meju tũjin sviton
plač za ditinstvon
riči u meni zvonũ
»Zemjõn odi
zemju plodi
moru ne viruj
od suz udovic je
zemja rãni i sarãni«
moja je baba mrtva
krušne peći brez ognja
i libci kruva
a u meni oganj
oganj za zemju moju gorĩ
da mi brmistru ne pogazu
i smokve brez ploda ne ostanu
greb do greba
i smrt meju maslinan je
plač za ditinstvon
a zemja rãni
zemja sarãni

SPLITU

Vraćan ti se
a nisan dite tvõga ditinstva
ni pĩsma tvoje pĩsme
vraćan ti se
i Grguru
i đardinima tvojĩn
i Vidoviću
mižeriji tvojõn i tvõme bogastvu
i kad se umorin od tũji kalet
od tũji lipõt
vraćan ti se Splitu
umorna od jubavi
vraćan se tebi
jedĩnon mojõn jubavi

GOSPOJA NELA
gospoји Neli Nazor

U kamenoj kaleti
čuје se njēzin sitni ōd
teplina u jočima
niki dāvni smīj
oko justiju
gospoja Nela
još uvijek rekamāje
i sīca se onī davni dnevi
u Bobovišću
brodi i finece
ni finece višje ni'
partili su brodi
osta je samo đentilast ōd
gospoje Nele

PRŽINERI

Vapaju mojī vapaj
ča stojiš brez sūz
i brez riči
jer riči su pale
u pržinu sa znojen
a suze je sašušilo more
ča nan i srce trga vas božji dan,
jemamo stine umisto srca
stine svi godin žujavi rūk
i pasjega života
u sebi greb svoj nosimo,
i našu suzu sažeženu
i rič neizgovorenu.

POT MOJE ZEMJE

Jidra su njēzina masline
i topli obrazi crjenice
ča se užežin Petrovoga rascvitaju
zemja moja nosi blagoslov
višnje u nidrima
brode na valima
crjene šudare divojāške
i puna su mi jūsta imena njezina

jer zemja moja je stopanjica
s barbarožan na rukan
i njēzin smīj mōj je smīj
i njezin plač mōj je plač
i pōt zemjē mojē, moj je pōt.

VINOGRADI

U mōga su oca vinogradi
brez grozja
jer govōru da je marač bi'
magarac
sva se intrada sašušila
samo cvrčki pivaju vas božji dan
žene se zlamenīju
i govōru da su to vražji posli.

OCVITANI OLEANDRI

Zvonū zvona
i bīli kampanel ostaju
rusmarin se svīja
kā đerdan
cvitaju rusulice
ostaju stine tvoje bile
i tvoja vela tuga
a oleandri ča su cvali
nek okitu bile vapore
ča gredu niz vale
mi smo ocvitali.

ČOVİK

Čovik ti je pas
jī, leži i laje, — reče šjor Marin
i skine klobūk
jer bija je gospodski rod
njegova baba
i od nje strina, — jemale su banak
na Pjacu
Čovik ti je vuk, — reče šjor Frane
jī, leži i ujīda
mislīja je na šjor Marina
prođe dite
i oba se zlamenuju jer i dite je bija čovik.

ZVIZDE

Gledala san zvizde u ditinstvu
bile su kâ joči od diteta
i činilo mi se da vidin
sve one
ča su prošli godin pasali u vičnost
gledala bi ji dugo
počeli bi pivat cvrčki
a jã bi krepala od straja
pogledala svoju zvizdu.

ŽUJI

Vapõr bil prista je
i donija žuje grada
a onda se blago izgubi
u vonju od bakalara
i friškega kruva
kad je brod prista
i suza je kanila
kamen je upi
samo su žuji ostali
ni kapi vode iz njī isteklo nī.

PRIČALA SI

Pričala si mi
da si od mekinj kruz misila
i da si zadnju kap
vina bogatima dala,
kaša se jila samo o blagdanima
a ti si sve to trpila
kâ da je svaki dan bija Veliki Petak
i kad u miru višje ni' bilo glada
i kad si nan svima sriću darivala
sklopila si svoje velike dobre joči.

REDIKUL

I svako doba
jema svoga redikula
ko zna jesmo li mi redikuli

oli oni ča jin govorimo da su?
Ko zna?
Jerbo je i život
veliki redikul.

PISMO SINU

Još gorī kandela
a tebe nī',
ni poruke ni pisma
šezdesēt dni
a sne san grūbe snila
da ti se brod potopi
I snizi su pasali
i mendul ocvita
susidov Jure se oženi
a tebe sinko moj nī' pa nī'.

VODARICE

Crjeni šudari
cvitaju usrid podneva
»Čuš« ne grē pa ne grē
tovari stanu
a vodarice nosu svoja žejon
ispucana jūsta
i gredu od podneva
do podneva po vodu.

PASAJE SVE

Mučidu komini ča su
do jučēr dimil
iz konôb pisme nīma
petrovače su usanile
još se loza drži
na rukan težāškin
i brnistra se žūti
zemja se sašušila
od ognja nebeskoga
i čeka svoje vrime smrti.

PISNIKU

D. E.

Znan zaboravjen si
jer si tako tija
i više nisi pisnik
običan si čovik
ali srića je bila
da te upoznan priko tvoji pisam
i oca za čigovin milovanjen patiš
mater ča te kâ dite moru poklonila
i smriče i škrape i vris i mriže
divojke s bičvan prtenin
i sve one prošesijune
i pasala su lita
više nisi dite
a na tvõme škoju
i sada restu smriči
i Zdrave marije zvonũ
zore su blide
A tĩ si posta umorni čovik
život vesla svome moru.

DITINSTVO

Kâ dite prolazila san
škrapan
i nika mi nisu dali
da iden bosa
gledala bi more
i zakrpjene mriže
upijala bi se u vris i brnistru
i ka' niko ne bi vidija izula bi se
i osićala bi pod nogan
stine teple o' sunca i zemjč.

MARKU UVODIČU U SPOMEN

Kaletan tvõga Splita
đirāju dica novega vika
i sve je više dugi kos'
i sve je manje stārega Splita
ali jemamo i mĩ srca
i tvoja besida nan zvonĩ

kâ najlipja serenada
i dok kaletan čujemo
vonj bakalara i brujeta
tvōj Split čujemo
i žive još koja Dūjka
i koja šjora Mare
umidine u konoban
i stāra pisma
Rivon još dirāju
stāri profešuri,
škovacini, nosači,
ribari, likari
i brontulāju
ma je sve višje dugi kōs'
sve manje stārega Splita.

ZA BESIDU TVOJU

D. Ivaniševiću

Kad doba jematve prōjde
besidu tvoje beside
zemja će nosit
i smīj tvōga smija
i suze tvoji suz'
i tuge tvoje tūgē
ti dite iz Trešta
mladiću iz Padove
berekinu iz tīsni splitski kalet
iz porta u porat si navigava
bilo je sriće i nesriće
život je vazeja višje ven dariva
i uvijek dirāješ
izmjeu svita i rodni Pojica.

BILA VAN SRIČA

Bila van srića
i more da van se u zvir ne pritvori
bila van srića
da van se žene u crno ne zaviju
bila van srića
da van dica na portu sita ostanu
jerbo su vrimena uvijek teška
i zdila uvijek prazna

a ja se bojím za žuje na vašin rukan
i sol na raspucanin jústiman
i zato
bila van srića
bila van srića.

PISNICI I MORNARI

Brodidu ist'n moren
kroz iste nevere
mornare čeka plač dicě
pisnike
zvízdane joči neběš'
brodidu ist'in moren
i svaki žŭj
za pisnika je dar Božji
za mornara prokleta sudb'na
brodidu razapeći i jedni i drugi
pisnici dušŏn na nebu
mornari rukan i dušan na moru.

GODINE PASAJU

Lita puna meštrala
poza liton
vonj màsta
ča piva u kâcan
zimi bura č sta žena
stira brode u porat
pramaliće
Jurjev dan dolíće
tako godine pasāju
jidra ostaju
u sívin kaletan
jidra nosin
jidra moga Krila...

MOLITVA ZA NJU

Sad ka' te višje nĭma
dolazidu oni ča su okusili mrsno
s tvoji, rūk,
nos' du ti na greb ruže,

a tī si volila murtilicu
i nosila je uvik u nidrima
učila si me ča je smrič
lovor i koromāč
i sa' su mi tvoje beside
u jušiman
i gledan ti ruke kako lomidu lozje
brzo kâ i ka' su pribirale krunicu,
a sa' si u grebu, u zemji raniteljici
i jâ ti misto murtilice pišen ovu pismu
za sve ča si me volila
i molila se za me i za 'ne skute
pune ôkaca ča si ji meni nosila.

TUMAČ RIJEČI

Brontulat: brundati, gundati; *brujet*: brodet; *đentilast*: fin, plemenit; *đ'rvat*: ići, hodati, šetati; *fineca*: finoća, uljudnost; *inrada*: ljetina; *kaleta*: uličica; *kandela*: voštanica, svijeća; *katriga*: sjedalica; *kočeta*: postelja; *libac*: hljebac; *murtilica*: bosiljak; *navigavat*: putovati morem, ploviti; *ôd*: hod; *pasat*: proći; *porat*: luka; *pôt*: znoj; *redikul*: čudak, slaboumnik; *rekamavat*: vesti, čipkati; *pârtit*: otputovati; *stopanjica*: domaćica; *škovacin*: pometač ulica, smetlar; *šudar*: rubac; *umidina*: vlaga.

Napomena

Prema izgovoru autora čakavski je akut označio dr Radovan Vidović.